

Kort innholdsfortegnelse

Forord	7
DEL I	
PRESENTASJON, BAKGRUNN OG KILDER	25
Kapittel 1	
Presentasjon og bakgrunn	27
1.1 En tenkt hendelse	27
1.2 Tematikk og relevans	28
1.3 Hvordan finne fram i boka – en leseveiledning	32
1.4 Politiet og Forsvaret	34
1.5 Et tilbakeblikk på bistand fra Forsvaret til politiet	46
1.6 Bistand fra Forsvaret til politiet – et kort komparativt utsyn	54
Kapittel 2	
Rettskildesituasjonen	60
DEL II	
RETTLIGE PREMISSE	67
Kapittel 3	
Grunnloven som rettslig premiss	69
3.1 Innledning	69
3.2 Tolkning av Grunnloven	70
3.3 Grunnloven § 25 tredje ledds anvendelsesområde	78
3.4 Hva er militær makt?	89
3.5 Hva betyr «uten etter lov»?	122
3.6 Opprørsalternativet	132
3.7 Representerer bestemmelsen en materiell skranke for lovgiver? ..	134
3.8 Rettslige skranke i andre grunnlovsbestemmelser	135

Kapittel 4

Legalitet som rettslig premiss	137
4.1 Innledning	137
4.2 Det nærmere innholdet i kravet om legalitet på politirettens område	145

Kapittel 5**Internasjonale menneskerettigheter og andre folkerettslige**

forpliktelse som rettslig premiss	155
5.1 Innledning	155
5.2 Oversikt over relevante internasjonale menneskerettigheter og andre folkerettslige forpliktelser	157
5.3 Internasjonale menneskerettigheter i norsk rett	162
5.4 Nærmere om militær folkerett	171
5.5 Nærmere om utvalgte rettigheter og forpliktelser	174

Kapittel 6

Nasjonal politilovgivning som rettslig premiss	189
6.1 Innledning	189
6.2 Særregulering av bistand	189
6.3 Alminnelig politilovgivning	207
6.4 De polisiære grunnnormene	216

DEL III

HOVEDSPØRSMÅL	239
----------------------------	-----

Kapittel 7

Hvilke politioppaver kan utføres med bistand fra Forsvaret?	241
7.1 Innledning	241
7.2 Tradisjonell etterforskning	243
7.3 Alminnelig ordenstjeneste	251
7.4 Stansing og avverging av intenderte, akutte og alvorlige trusler mot liv og helse eller store materielle verdier	262
7.5 Objektivkthold	281

Kapittel 8

I hvilke situasjoner kan Forsvaret bistå politiet?	293
8.1 Innledning	293
8.2 Den rettslige betydningen av egenskaper ved situasjonen som utløser behov for bistand fra Forsvaret	294
8.3 Den rettslige betydningen av gevinsten som oppnås ved bistand fra Forsvaret	297

8.4 Nærmere om den faktiske vurderingen av om det er behov for bistand	307
Kapittel 9	
Hva slags bistand kan Forsvaret yte politiet?	309
9.1 Innledning	309
9.2 Hvilke rettslige normer er styrende for adgangen til å fravike krav som vanligvis stilles til politiet?	310
9.3 Bistandspersonellets opplæring	317
9.4 Våpen	362
Kapittel 10	
Howdan skal bistand fra Forsvaret til politiet gjennomføres?	385
10.1 Innledning	385
10.2 Det rettslige grunnlaget for utøvelse av myndighet i bistandsoppdrag	385
10.3 Planlegging, organisering, kommando og kontroll i bistandsoppdrag	401
Kapittel 11	
Avsluttende betraktninger	426
11.1 Løsning på innledende hendelse	426
11.2 Noen rettspolitiske betraktninger	428
Forkortelser	430
Kilder	432
Vedlegg. Utvalgte lovbestemmelser	462
Stikkordregister	467

Fullstendig innholdsfortegnelse

Forord	7
DEL I	
PRESENTASJON, BAKGRUNN OG KILDER	25
Kapittel 1	
Presentasjon og bakgrunn	27
1.1 En tenkt hendelse	27
1.2 Tematikk og relevans	28
1.2.1 Mål og målgruppe	28
1.2.2 Aktualitet	28
1.2.3 Presiseringer og avgrensninger	31
1.3 Hvordan finne fram i boka – en leseveiledning	32
1.4 Politiet og Forsvaret	34
1.4.1 Politiet	34
1.4.2 Forsvaret	37
1.4.3 Grensen mellom politiets og Forsvarets oppgaver	42
1.5 Et tilbakeblikk på bistand fra Forsvaret til politiet	46
1.5.1 Politiet, Forsvaret og samfunnsutviklingen	46
1.5.2 Utviklingen av regelverket	50
1.5.2.1 Tidligere forsøk på lovregulering av Forsvarets bistand til politiet	50
1.5.2.2 Tidligere regulering av bistand i forskrift og instruks	51
1.6 Bistand fra Forsvaret til politiet – et kort komparativt utsyn	54
1.6.1 Innledning	54
1.6.2 Danmark	55
1.6.3 Sverige	57
1.6.4 Finland	58
Kapittel 2	
Rettskildesituasjonen	60

DEL II	
RETTLIGE PREMISSER	67

Kapittel 3

Grunnloven som rettslig premiss	69
3.1 Innledning	69
3.2 Tolkning av Grunnloven	70
3.2.1 Hensyn og grunnprinsipper	70
3.2.2 Særtrekk ved Grunnloven	71
3.2.3 Grunnlovens språk	72
3.2.4 Grunnloven som politisk dokument	74
3.2.5 Grunnlovens rettskildebilde	76
3.2.6 Oppsummering	77
3.3 Grunnloven § 25 tredje ledds anvendelsesområde	78
3.3.1 Har bestemmelsen mistet sitt rettslige innhold?	78
3.3.2 Gjelder bestemmelsen bistandstilfellene?	79
3.3.3 Objekt for bestemmelsen – Hvem er «innbyggerne»? ...	81
3.3.4 Gjelder bestemmelsen bare bestemte situasjoner?	83
3.3.4.1 Gjelder bestemmelsen bare opprørstilfellene?	83
3.3.4.2 Unntak for terrorister og andre «farlige personer»?	85
3.3.4.3 Unntak for rettsåndhevelse?	87
3.4 Hva er militær makt?	89
3.4.1 Innledning	89
3.4.2 Maktbegrepet generelt	90
3.4.3 Betydningen av maktkomponentenes formelle tilknytning	93
3.4.4 Betydningen av om bistanden består av personell eller materiell	94
3.4.5 Betydningen av personellkategori	95
3.4.6 Betydningen av maktkomponentens karakter	96
3.4.6.1 Generelt	96
3.4.6.2 Setter Grl. § 25 tredje ledd en skranke for hva slags materiell politiet selv kan anskaffe? ...	96
3.4.6.3 Kan bistand i form av militært materiell alene utgjøre militær makt?	97
3.4.7 Betydningen av maktkomponentenes art	101
3.4.7.1 Innledning	101
3.4.7.2 Fysisk maktanvendelse	101
3.4.7.3 Maktbruk av annen art enn fysisk maktanvendelse	106
3.4.8 Betydningen av bistandsressursens rolle i maktanvendelsen?	108
3.4.8.1 Problemstilling	108

3.4.8.2	Nærmere om betydningen av hvilken rolle og funksjon Forsvarets bistand har i politiets oppdrag	109
3.4.9	Betydningen av bistandspersonellets innflytelse over maktutøvelsen	111
3.4.9.1	Problemstilling	111
3.4.9.2	Nærmere om bistandspersonellets innflytelse over politiets maktutøvelse	112
3.4.10	Formålets betydning for hva som skal anses som bruk av militær makt	114
3.4.11	Betydningen av hvorvidt bistanden krever hjemmel i lov etter det alminnelige legalitetsprinsippet	116
3.4.12	Hvor nærliggende må maktbruk være i et bistandsoppdrag for at det vil kreve hjemmel i lov å la Forsvaret utføre oppdraget?	117
3.4.12.1	Problemstilling	117
3.4.12.2	Politoloven § 27 a som tolkningsmoment	117
3.4.12.3	Politoloven § 26 om politimonopolet som tolkningsmoment	118
3.4.12.4	Litteratur og andre kilder	119
3.4.12.5	Særlig om betydningen av tildelt begrenset politimyndighet	119
3.4.12.6	Nærmere om uventet bruk av makt	120
3.4.12.7	Oppsummering	120
3.4.13	Oppsummering – hva er militær makt?	121
3.5	Hva betyr «uten etter lov»?	122
3.5.1	Problemstillingen	122
3.5.2	Ordlyd og forarbeider	123
3.5.3	Hensynene bak bestemmelsen	124
3.5.4	Juridisk litteratur	125
3.5.5	Betydningen av regulering i forskrift og instruks	126
3.5.6	Offentlige dokumenter	127
3.5.7	Praksis	129
3.5.8	Hva er det som eventuelt må lovreguleres?	130
3.5.9	Oppsummering	131
3.6	Opprørsalternativet	132
3.7	Representerer bestemmelsen en materiell skranke for lovgiver? ..	134
3.8	Rettslige skranke i andre grunnlovsbestemmelser	135

Kapittel 4

Legalitet som rettslig premiss	137
4.1 Innledning	137
4.1.1 Tema og problemstilling	137
4.1.2 Legalitetskravets opprinnelse og funksjon	137
4.1.3 Kravet om legalitet i EMK	139

4.1.4	Kravet om legalitet i norsk rett	140
4.1.5	Krav om legalitet som følge av lex superior-prinsippet	144
4.2	Det nærmere innholdet i kravet om legalitet på politirettens område	145
4.2.1	Utgangspunkter	145
4.2.2	Kravet til klarhet og presisjon generelt	146
4.2.3	Betydningen av hensynet til forutberegnelighet	147
4.2.4	Betydningen av myndighetenes begrunnelse for utformingen av lovteksten	149
4.2.5	Betydningen av arten av og styrken i inngrepet	151
4.2.6	Betydningen av hensynet til kontroll	153

Kapittel 5

Internasjonale menneskerettigheter og andre folkerettslige

	forpliktelse som rettslig premiss	155
5.1	Innledning	155
5.2	Oversikt over relevante internasjonale menneskerettigheter og andre folkerettslige forpliktelser	157
5.2.1	Innledning	157
5.2.2	Menneskerettigheter i norsk rett	158
5.2.3	Menneskerettslige instrumenter i Europarådet	158
5.2.4	Menneskerettslige instrumenter under FN	160
5.2.5	Menneskerettslige instrumenter i EU	161
5.2.6	Andre folkerettslige instrumenter	162
5.3	Internasjonale menneskerettigheter i norsk rett	162
5.3.1	Innledning	162
5.3.2	Sikringsplikten	163
5.3.3	Menneskerettighetenes stilling i norsk rett generelt	164
5.3.4	Generelt om tolkning av konvensjonsbaserte menneskerettigheter	165
5.3.5	Særlig om EMK og EMD	165
5.3.6	Særlig om SP og MRK	168
5.3.7	Særlig om retningslinjer, anbefalinger, håndbøker og liknende rettslige instrumenter	169
5.4	Nærmere om militær folkerett	171
5.4.1	Generelt	171
5.4.2	Nærmere om krigens folkerett	172
5.4.3	Forskjellen på internasjonale menneskerettigheter og krigens folkerett	173
5.5	Nærmere om utvalgte rettigheter og forpliktelser	174
5.5.1	Innledning	174
5.5.2	Retten til liv	175
5.5.2.1	Hva innebærer retten til liv?	175
5.5.2.2	Adgangen til å gjøre inngrep i retten til liv	177

5.5.2.3	Nærmere om statens forpliktelser etter EMK art. 2	180
5.5.3	Retten til frihet fra tortur, umenneskelig eller nedverdiggende behandling	183
5.5.4	Retten til frihet og sikkerhet	185
5.5.5	Retten til rettfærdig rettergang	187
5.5.6	Retten til respekt for privatliv og familieliv	187
5.5.7	Retten til forsamlings- og foreningsfrihet	188

Kapittel 6

Nasjonal politilovgivning som rettslig premiss	189
6.1 Innledning	189
6.2 Særregulering av bistand	189
6.2.1 Politiloven § 27 a	189
6.2.1.1 Innledning	189
6.2.1.2 Bestemmelsens saklige og geografiske virkeområde	190
6.2.1.3 Nærmere om i hvilke situasjoner § 27 a åpner for bistand fra Forsvaret	192
6.2.1.4 Bruk av makt i bistandsoppdrag	195
6.2.1.5 Må det være årsakssammenheng mellom det behovet som utløser bistanden og innholdet i bistanden?	197
6.2.1.6 Nærmere om delegasjonsmyndigheten	200
6.2.2 Bistandsinstruksen	201
6.2.2.1 Innledning	201
6.2.2.2 Instruksens saklige og geografiske virkeområde	202
6.2.2.3 Formålet med og prinsipper for bistand	204
6.2.2.4 Materielle vilkår	205
6.2.2.5 Prosessuelle vilkår og bestemmelser	206
6.2.3 Politiinstruksen	206
6.3 Alminnelig politilovgivning	207
6.3.1 Innledning	207
6.3.2 Generelt om politimyndighet	207
6.3.3 Politiloven	208
6.3.4 Straffeprosessloven	209
6.3.5 Andre inngrepshjemler	210
6.3.6 Særlig om politiloven § 26	210
6.3.6.1 Innledning	210
6.3.6.2 Forbyr politimonopolet Forsvaret å utføre politioppgaver?	212
6.3.6.3 Nærmere om momenter som er sentrale når grensen for politimonopolet skal trekkes	214
6.4 De polisiære grunnnormene	216

6.4.1	Innledning	216
6.4.1.1	Presentasjon av de polisiære grunnnormene ...	216
6.4.1.2	Prinsipper eller materielle vilkår?	217
6.4.1.3	De polisiære grunnnormene som rettslige premisser for bistand fra Forsvaret	218
6.4.2	Nødvendighet og forholdsmessighet i den norske politilovgivning	219
6.4.2.1	Presentasjon av politiloven § 6	219
6.4.2.2	Nærmere om kravet om nødvendighet	220
6.4.2.3	Nærmere om kravet om forholdsmessighet ...	222
6.4.2.4	Nærmere om kravet om saklighet	224
6.4.2.5	Nærmere om hensynsfullhet	225
6.4.2.6	Den innbyrdes sammenhengen mellom kravene	225
6.4.3	Nødvendighet og forholdsmessighet i EMK	227
6.4.3.1	Innledning	227
6.4.3.2	Nærmere om EMDs tolkning av nødvendighetskravet i EMK	228
6.4.4	Likheter og forskjeller mellom nødvendighet og forholdsmessighet i politiloven og EMK	230
6.4.5	Konkret og strukturell nødvendighet og forholdsmessighet	231

DEL III

HOVEDSPØRSMÅL	239
---------------------	-----

Kapittel 7

Hvilke politioppgaver kan utføres med bistand fra Forsvaret?	241
7.1 Innledning	241
7.1.1 Hva behandles i dette kapitlet?	241
7.1.2 Hvordan fastlegge og systematisere politiets oppgaver?	242
7.2 Tradisjonell etterforskning	243
7.2.1 Innledning	243
7.2.2 Den absolutte skranken for bistand fra Forsvaret	245
7.2.2.1 Når vil bistand til tradisjonell etterforskning være militær makt?	245
7.2.2.2 I hvilken grad åpner pl. § 27 a for bistand til alminnelig etterforskning?	247
7.2.3 Faktorer som er bestemmende for adgangen til å la Forsvaret bistå politiet med tradisjonell etterforskning (den relative skranken)	248
7.2.3.1 Innledning	248

	7.2.3.2	Rettslige krav til tradisjonell etterforskning ...	249
	7.2.3.3	Muligheten for å oppfylle rettslige krav til tradisjonell etterforskning i et bistandsoppdrag	250
7.3		Alminnelig ordenstjeneste	251
	7.3.1	Innledning	251
	7.3.2	Kjennetegn ved alminnelig ordenstjeneste	251
	7.3.3	Den absolutte skranken for bistand fra Forsvaret	254
	7.3.3.1	Når vil bistand til alminnelig ordenstjeneste være militær makt?	254
	7.3.3.2	I hvilken grad åpner politiloven § 27 a for at Forsvaret kan bistå med alminnelig ordenstjeneste?	256
	7.3.4	Faktorer som er bestemmende for adgangen til å la Forsvaret bistå politiet med alminnelig ordenstjeneste (den relative skranken)	258
	7.3.4.1	Innledning	258
	7.3.4.2	Potensialet for avvik ved bistand til alminnelig ordenstjeneste og de rettslige konsekvensene av dette	258
	7.3.4.3	Kompenserende tiltak	260
	7.3.5	Oppsummering	262
7.4		Stansing og avverging av intenderte, akutte og alvorlige trusler mot liv og helse eller store materielle verdier	262
	7.4.1	Innledning	262
	7.4.2	Særtrekk ved oppgaven	263
	7.4.2.1	En sammensatt oppgave	263
	7.4.2.2	En oppgave med stor kompleksitet og gjensidig avhengighet	266
	7.4.2.3	En oppgave preget av usikkerhet og utilstrekkelig informasjon	268
	7.4.2.4	Oppsummering	269
	7.4.3	Den absolutte skranken for bistand fra Forsvaret	269
	7.4.3.1	Når vil bistanden være militær makt?	269
	7.4.3.1.1	Utgangspunkt	269
	7.4.3.1.2	Nærmere om transportbistand	270
	7.4.3.2	I hvilken grad åpner pl. § 27 a for at Forsvaret kan bistå med stansing og avverging av intenderte, akutte og alvorlige trusler mot liv og helse eller store materielle verdier?	271
	7.4.4	Faktorer som er bestemmende for adgangen til å la Forsvaret bistå politiet med stansing og avverging av intenderte, akutte og alvorlige trusler mot liv og helse eller store materielle verdier (den relative skranken)	276
	7.4.4.1	Hvor sammensatt politiets innsats er	276

7.4.4.2	I hvilken grad det er mulig å skille ut ensartede deloppdrag	276
7.4.4.3	Kommunikasjonsutfordringer	276
7.4.4.4	Potensialet for maktbruk	277
7.4.4.5	Personellets opplæring og trening	278
7.4.4.6	Betydningen av hvem bistandspersonellet må forholde seg til	278
7.4.4.7	Etterforskningselementet	279
7.4.4.8	Gevinsten ved bistand	280
7.4.4.9	Oppsummering	280
7.5	Objektvakthold	281
7.5.1	Innledning	281
7.5.2	Objektvakthold, samfunnssikkerhet og beredskap	282
7.5.3	Den absolutte skranken for bistand fra Forsvaret	284
7.5.3.1	Når vil bistand til objektvakthold være militær makt?	284
7.5.3.2	I hvilken grad åpner pl. § 27 a for at Forsvaret kan bistå med objektvakthold?	285
7.5.4	Faktorer som er bestemmende for adgangen til å la Forsvaret bistå med objektvakthold (den relative skranken)	287
7.5.4.1	Innledning	287
7.5.4.2	Betydningen av personellets opplæring	287
7.5.4.3	Betydning av lokalkunnskap	287
7.5.4.4	Betydningen av bevæpning og annen utrustning	288
7.5.4.5	Betydningen av typen objekt	288
7.5.4.6	Betydning av trusselen objektvaktholdet skal beskytte mot	290
7.5.4.7	Betydning av beskrivelse og organisering av oppdraget	291
7.5.4.8	Betydningen av gevinst	292
7.5.4.9	Oppsummering	292

Kapittel 8

I hvilke situasjoner kan Forsvaret bistå politiet?		293
8.1	Innledning	293
8.2	Den rettslige betydningen av egenskaper ved situasjonen som utløser behov for bistand fra Forsvaret	294
8.2.1	Betydningen av om situasjonen som utløser bistandsbehovet er intendert eller ikke	294
8.2.2	Betydningen av om bistandsbehovet har oppstått gradvis eller akutt	295

8.2.3	Betydningen av om bistandsbehov var eller kunne vært forutsett	296
8.3	Den rettslige betydningen av gevinsten som oppnås ved bistand fra Forsvaret	297
8.3.1	Innledning	297
8.3.2	Den rettslige betydningen av typen gevinst	298
8.3.2.1	Innledning	298
8.3.2.2	Kvalitativ og kvantitativ gevinst	298
8.3.2.3	Gevinst uten tilknytning til situasjonen som utløste bistandsbehovet	300
8.3.3	Den rettslige betydningen av størrelsen på gevinsten ved bistand	301
8.3.3.1	Problemstilling	301
8.3.3.2	Hva er referansen for å måle gevinst?	302
8.3.3.3	Konklusjon	305
8.4	Nærmere om den faktiske vurderingen av om det er behov for bistand	307

Kapittel 9

	Hva slags bistand kan Forsvaret yte politiet?	309
9.1	Innledning	309
9.2	Hvilke rettslige normer er styrende for adgangen til å fravike krav som vanligvis stilles til politiet?	310
9.2.1	Innledning	310
9.2.2	Positiv nasjonal regulering	310
9.2.3	Internasjonale menneskerettigheter	312
9.2.4	Nødverge og nødrett	312
9.2.5	Handleplikt	313
9.2.6	De polisiære grunnnormene	315
9.2.7	Oppsummering	316
9.3	Bistandspersonellets opplæring	317
9.3.1	Innledning	317
9.3.1.1	Problemstilling	317
9.3.1.2	Utdanning i politiet	318
9.3.1.3	Utdanning i Forsvaret	319
9.3.2	Reguleringen av opplæringskrav for bistandspersonell	320
9.3.2.1	Politiloven § 27 a og bistandsinstruksen	320
9.3.2.2	Hvem og hva refererer opplæringskravene seg til?	321
9.3.3	Forhold ved bistandspersonells opplæring som har rettslig relevans for bistand	323
9.3.3.1	Innledning	323
9.3.3.2	Formål	323

9.3.3.3	Fag og emner	324
9.3.3.4	Volum og nivå	326
9.3.3.5	Metodikk/doktrine	329
9.3.3.5.1	Innledning	329
9.3.3.5.2	Metodiske ulikheter i utdanningen i politiet og Forsvaret	329
9.3.3.5.3	Nærmere om (opplæring i) skjønnsutøvelse i politiet	333
9.3.3.5.4	Rettslige konsekvenser av ulikheter i metodikk	336
9.3.4	Nærmere om opplæring i bruk av fysisk makt	338
9.3.4.1	Innledning	338
9.3.4.2	Opplæring i nærkamp og arrestasjonsteknikk	339
9.3.4.3	Opplæring i bruk av mindre dødelige våpen ..	343
9.3.4.4	Opplæring i bruk av skytevåpen	347
9.3.5	Konklusjoner	359
9.4	Våpen	362
9.4.1	Innledning	362
9.4.2	Begrepet våpen og ulike våpentyper	362
9.4.3	Politiets og Forsvarets våpen	364
9.4.4	Gjeldende nasjonal regulering	366
9.4.5	Krav til regulering av våpentyper	368
9.4.5.1	Innledning	368
9.4.5.2	Politiets hjemmel for bruk av skytevåpen	368
9.4.5.3	Hvilke krav må stilles til regulering av bruk av militære våpen i bistandsoppdrag?	372
9.4.6	Finnes det en absolutt grense for hva slags våpen som kan anvendes i bistandsoppdrag?	377
9.4.7	Krav til beslutningsprosedyrer	382
9.4.8	Oppsummering	383

Kapittel 10

Hvordan skal bistand fra Forsvaret til politiet gjennomføres?	385
10.1 Innledning	385
10.2 Det rettslige grunnlaget for utøvelse av myndighet i bistandsoppdrag	385
10.2.1 Begrenset politimyndighet	385
10.2.1.1 Innledning	385
10.2.1.2 Tildeling av begrenset politimyndighet	386
10.2.1.3 Vilkår for tildeling av begrenset politimyndighet	389
10.2.1.3.1 Krav om at politimyndighet er nødvendig	389

	10.2.1.3.2 Vandel	390
	10.2.1.3.3 Opplæring	391
10.2.1.4	Det nærmere innholdet i og omfanget av bistandsmannskapers begrensede politimyndighet	391
10.2.1.5	Legitimering av politimyndighet	392
10.2.2	Adgangen til � utøve makt i bistandsoppdrag uten tildelt politimyndighet	395
	10.2.2.1 Innledning	395
	10.2.2.2 Militær politimyndighet	395
	10.2.2.3 Alminnelige sivile rettsgrunnlag	396
	10.2.2.3.1 Innledning	396
	10.2.2.3.2 Nødverge og nødrett	396
	10.2.2.3.3 Andre sivile grunnlag	399
	10.2.2.4 Rettigheter og plikter i bistandsoppdrag uten tildelt begrenset politimyndighet	400
10.3	Planlegging, organisering, kommando og kontroll i bistandsoppdrag	401
10.3.1	Innledning	401
10.3.2	Positiv nasjonal regulering	402
	10.3.2.1 Forh�ndsplanlegging av bistand	402
	10.3.2.2 Organisering og planlegging av det enkelte bistandsoppdrag	403
	10.3.2.3 Kommando og kontroll under oppdragsutførelse	404
	10.3.2.3.1 Innledning	404
	10.3.2.3.2 Kommando og kontroll i politiet generelt	404
	10.3.2.3.3 Kommando og kontroll i Forsvaret generelt	406
	10.3.2.3.4 Kommando og kontroll i bistandsoppdrag	407
	10.3.2.3.5 Særlig om kommando og kontroll ved bistand innenfor maritim kontraterror	416
10.3.3	Rettslig betydning av forhold knyttet til planlegging, organisering, kommando og kontroll	416
	10.3.3.1 Innledning	416
	10.3.3.2 Planlegging og organisering	417
	10.3.3.3 Kommando og kontroll	421
10.3.4	Oppsummering	424

Kapittel 11

Avsluttende betraktninger	426
11.1 Løsning på innledende hendelse	426
11.2 Noen rettspolitiske betraktninger	428
Forkortelser	430
Kilder	432
Vedlegg. Utvalgte lovbestemmelser	462
Stikkordregister	467